

PRINCIPII, CRITERII ȘI INDICATORI AI ASIGURĂRII CALITĂȚII ÎN UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI

Preocuparea pentru calitatea serviciilor oferite în învățământul superior european, inițiată prin *Recomandarea 98/561 a Consiliului Comunității Europene* în 1998, a devenit o prioritate a mediului academic în ultimii 10 ani.

La întâlnirea miniștrilor responsabili cu învățământul superior european de la Berlin (septembrie 2003) s-au luat o serie de decizii foarte importante, care se subscriu celor adoptate la Bologna (1999) și Lisabona (2000). S-a stabilit că, într-o Europă a cunoașterii, cercetarea reprezintă o prioritate de prim rang. De asemenea, asigurarea calității, organizarea ciclurilor de studiu și politicile privind recunoașterea diplomelor și studiilor au fost statuate ca direcții care necesită o evaluare sistematică. A fost desemnat un grup de specialiști care să urmărească aspectele amintite și care a prezentat rapoarte amănunțite la conferințele miniștrilor responsabili cu învățământul superior desfășurate până în prezent la Bergen (mai 2005), Londra (mai 2007), Leuven (aprilie 2009) și București (aprilie 2012). Ca urmare a unor concluzii prezentate în 2005 la Bergen, „angajabilitatea” absolvenților de studii superioare (graduates employability) a fost, de asemenea, considerată un aspect care trebuie urmărit în evaluările viitoare, ca măsură a eficienței sistemelor de învățământ superior.

România, printre primele semnatare atât a Declarației de la Sorbona (1998) cât și a celei de la Bologna (1999) precum și membru al Comunității Europene din 2007, și-a asumat sarcina de a concretiza prevederile elaborate la nivel european privind asigurarea calității în învățământul superior. În acest scop, începând cu *Legea autorizării și acreditării universităților* (1993), au fost adoptate o serie de măsuri legislative și au fost create instituții specializate care, în timp, au devenit tot mai complexe și mai exigente. *Metodologia de evaluare externă, standardele de referință și lista indicatorilor de performanță a Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior* (2006) trasează liniile directe în această sferă a vieții academice.

Principiile fundamentale în abordarea calității educației care stau la baza acestei metodologii (pp 7 – 9) sunt expuse în continuare.

“Referință europeană: sistemul și instituțiile de învățământ superior din România aparțin Spațiului European al Învățământului Superior și asigură nivele de calitate conforme cu cerințele acestui spațiu și competitive pe plan european și internațional.

Responsabilitate instituțională: responsabilitatea și managementul asigurării calității sunt de competența fiecărei universități acreditate, în conformitate cu autonomia universitară.

Diversitate instituțională: diversitatea instituțiilor, a misiunii și obiectivelor lor, este respectată și încurajată prin evaluarea externă a calității.

Cooperare cu toate componentele sistemului educațional: abordarea, practicile aplicate și formele de asistență tehnică oferite de ARACIS se bazează pe relații de cooperare și încredere mutuală în raporturile cu instituțiile de învățământ superior și cu alți parteneri.

Centrare pe rezultate: în asigurarea și evaluarea calității, rezultatele în învățare și performanțele în cercetarea universitară, considerată ca o componentă a procesului de învățământ, ocupă poziția centrală de referință.

Identitate instituțională: rezultatele și performanțele în învățare și cercetare pot fi obținute printr-o varietate de practici, metode sau structuri, proiectate și aplicate în mod autonom de fiecare instituție, conform propriilor opțiuni. În acest sens, ponderea cea mai importantă în evaluările ARACIS se acordă mai ales rezultatelor și performanțelor, fără a se neglija influența bunelor practici și a structurilor performante în domeniul calității academice.

Autoevaluarea internă, instituțională, a calității: fiecare document de autoevaluare trebuie să prezinte specificul culturii calității din instituția de învățământ superior și să se asigure continuitatea îmbunătățirii performanțelor.

Evaluarea externă: evaluarea externă se bazează pe demonstrarea de către instituția de învățământ superior a rezultatelor și a performanțelor în învățare și în cercetare și pe verificarea corespondenței acestora cu realitatea efectivă din instituție, inclusiv cu verificarea activității studenților, în raport cu standardele asumate.

Îmbunătățirea calității: îmbunătățirea continuă a calității și a managementului instituțional al acesteia reprezintă obiectivul principal al evaluării externe.”

Asumându-și răspunderile ce-i revin, Universitatea Babeș-Bolyai și-a elaborat o concepție privind asigurarea calității activităților proprii și a desfășurat acțiuni în consecință, printre care și adoptarea, în 2004 a *Hotărârii interne privind indicatorii și reperele asigurării calității*.

În vederea adecvării procesului de asigurare a calității la prevederile legislative curente - *Legea Educației Naționale nr. 1/2011, Ordonanța de urgență nr. 75/ 2005 privind asigurarea calității educației și Ordonanța de urgență nr. 75/2011 pentru modificarea și completarea OUG nr. 75/ 2005 privind asigurarea calității educației* – precum și la reglementările cuprinse în *Metodologia de evaluare externă, standardele de referință și lista indicatorilor de performanță a Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior*, este necesară adoptarea, la nivelul Universității Babeș-Bolyai,

unor principii, criterii și indicatori în acord cu actualul cadru oferit prin conținutul acestor documente.

I. Principiile care stau la baza procesului de asigurare a calității în structurile instituționale ale Universității Babeș-Bolyai sunt:

1. Procesul de asigurare a calității se desfășoară în acord cu misiunea și funcțiile asumate la nivelul UBB și la nivelul fiecăreia dintre unitățile componente – linii de studiu, facultăți, departamente, centre de cercetare, programe, servicii – în acord cu specificul activității acestora.
2. Responsabilitatea asigurării calității revine conducerii de la nivelul UBB dar și conducerii unităților componente – linii de studiu, facultăți, departamente, centre de cercetare, programe, servicii.
3. Cultura calității în UBB se bazează pe asumarea acesteia de către fiecare angajat.
4. Calitatea activităților desfășurate trebuie să se ridice la nivelul solicitat prin reglementările în vigoare la nivel național și european dar și la nivelul identificat prin demersuri constante de benchmarking.
5. Obiectivul principal al demersurilor de asigurare a unei calități înalte îl reprezintă o cât mai ridicată competitivitate a UBB în mediul academic național și european.
6. Măsura calității activităților desfășurate este dată, în ultimă instanță, de rezultatele obținute în procesul didactic, cel de cercetare și cel administrativ.
7. Rezultatele procesului de predare-învățare sunt date de volumul și calitatea cunoștințelor, competențelor și abilităților absolvenților UBB, dovedite pe piața muncii.
8. Procesul de asigurare a calității se desfășoară adecvat numai în condițiile colaborării între toate structurile instituționale precum și între acestea și mediul academic și socio-economic.
9. Managementul calității începe cu o autoevaluare corectă, care permite o planificare realistă și o implementare adecvată, astfel încât să fie asigurată ridicarea permanentă a performanțelor.
10. Perfecționarea procesului de asigurare a calității este posibilă numai în condițiile confruntării propriilor realizări cu standardele impuse prin evaluare externă.

II. Criterii și indicatori de performanță

1. Calitatea programelor de studiu

- a) nivelul de pregătire a studenților la înscrierea la studii
- b) recrutarea studenților din diferite grupuri și medii sociale
- c) atragerea de studenți din alte țări
- d) concurența la admitere
- e) rata absolvirii studiilor
- f) rata absolvirii în perioada standard de studiu
- g) măsuri specifice de familiarizare a proaspătului student cu condițiile pregătirii universitare
- h) absorbția absolvenților de piața autohtonă a profesiunilor
- i) reușite ale studenților și absolvenților în competiții profesionale naționale și internaționale
- j) pregătirea lingvistică a studenților
- k) pregătirea studenților în tehnologii ale informației
- l) varietatea programelor oferite în limbi de circulație internațională
- m) varietatea programelor interdisciplinare
- n) participarea propriilor studenți în programe universitare în cooperare internațională (*joint programmes*)
- o) atragerea studenților internaționali în programe universitare în cooperare internațională (*joint programmes*)
- p) participarea propriilor studenți în programe universitare de mobilități
- q) atragerea studenților internaționali în programe de mobilități
- r) rezultatele evaluării prestației didactice de către studenți
- s) rezultatele evaluării satisfacției studenților și doctoranzilor față de experiența de student al UBB

2. Calitatea procesului didactic

- *Pregătirea și organizarea predării*
 - a) claritatea obiectivelor (enunțate în programa analitică) și a obiectivelor fiecărei teme de predare
 - b) organizarea materialului (logica internă a predării unui curs, organizarea pe unitatea de timp a materiei)
 - c) frecvența utilizării unor metode care facilitează învățarea (exemple, simulări, aplicații, alte metode specifice fiecărei discipline)
 - d) adaptarea ritmului și structurii predării în funcție de feed-back-urile primite de la studenți
- *Conținutul și structura materiei predate*
 - a) actualitatea științifică a informațiilor
 - b) relațiile și transferul cunoștințelor predate cu/spre alte cursuri și/sau discipline
 - c) integrarea rezultatelor de cercetare recente și a rezultatelor de cercetare proprii în predare
 - d) dezvoltarea abilităților studenților de a aplica în situații noi cunoștințele dobândite
 - e) dezvoltarea gândirii critice a studenților și a abilității de a rezolva probleme
- *Abilități de comunicare*
 - a) claritatea expunerii, din punctul de vedere al receptorului
 - b) retorica adecvată
- *Relaționarea cu studenții*
 - a) capacitatea de provoca pe studenți cu sarcini de învățare atractive, motivante
 - b) abilitatea de a-i încuraja pe studenți să participe activ, să își exprime opiniile și să pună întrebări
 - c) disponibilitate și punctualitate la orele de consultații
- *Examinarea performanțelor studenților*
 - a) Feedback oferit studenților relativ la prestația lor
 - b) utilizarea unor metode adecvate de evaluare (verificări parțiale, verificări finale, subiecte în concordanță cu tematica studiată, acceptabilitatea ca durată și dificultate)
 - c) distribuția relativ gaussiană a notelor

- *Calitatea resurselor pentru învățare*
 - a) varietatea materialelor utilizate în procesul de predare
 - b) calitatea resurselor pentru învățare recomandate și sau/oferte în format editat (suport de curs, suport pentru lucrări practice)
 - c) calitatea resurselor pentru învățare recomandate și/sau oferite în format audio-video
 - d) actualitatea recomandărilor bibliografice

3. Calitatea corpului didactic

- a) rezultatele evaluării periodice - realizată de către conducerea facultății/departamentului precum și de către colegi - a performanțelor obținute în activitatea didactică
- b) capacitatea corpului didactic de a soluționa probleme ridicate de mediul înconjurător tehnologic, economic, administrativ și cultural
- c) prezența de cadre didactice din universități comparabile din alte țări în propriile programe de studii
- d) mobilitatea cadrelor didactice
- e) participarea propriilor cadre didactice la programe universitare (*joint programmes*) în cooperare internațională
- f) competențele lingvistice ale cadrelor didactice
- g) ponderea cadrelor didactice cu doctorat obținut în universități de referință în specialitate
- h) ponderea titularilor cu titlul de profesor și conferențiar în întreg corpul didactic
- i) ponderea titularilor tineri (cu vârsta sub 35 de ani)
- j) pregătirea metodică și pedagogică a corpului didactic
- k) nivelul de rulare a specialiștilor de prim plan în programele proprii
- l) implicarea cadrelor didactice în programe de dezvoltare profesională și metodică pedagogică

4. Calitatea cercetării științifice

- a) nivelul implicării cadrelor didactice proprii în cercetarea științifică efectivă
- b) ponderea cercetărilor științifice în unitatea respectivă

- c) indexul citărilor în literatura internațională de specialitate
- d) studii și volume publicate în reviste și edituri de specialitate ce lucrează cu referenți
- e) prezența în literatura internațională de specialitate cu studii și volume publicate în limbi moderne de mare circulație și în alte limbi
- f) contracte de cercetare per profesor
- g) contracte de cercetare per cadru didactic
- h) rezultatele evaluării periodice - realizată de către conducerea facultății și/sau departamentului precum și de către colegi - a performanțelor obținute în cercetare
- i) brevete per cadru didactic
- j) premii și distincții profesionale
- k) reviste proprii de specialitate cu recunoaștere internațională
- l) reuniuni științifice internaționale în propria organizare
- m) ponderea doctoranzilor în numărul studenților
- n) fonduri de cercetare per cadru didactic sau cercetător
- o) fonduri de cercetare per cadru didactic sau cercetător atrase de pe plan internațional

5. Calitatea serviciilor specializate către comunitate

- a) contracte asumate în relație cu mediul înconjurător economic, administrativ, cultural
- b) contribuții la rezolvarea de probleme solicitate de unitățile din mediul înconjurător
- c) prezența în consilii de conducere și corpuri de expertiză și consultanță
- d) intervenții publice pentru rezolvarea de probleme
- e) rezultatele evaluării periodice - realizată de către conducerea facultății/departamentului precum și de către colegi - a rezultatelor obținute în activitatea administrativă și în furnizarea de servicii către comunitate

6. Calitatea resurselor consacrate activității universitare

- a) efectivul de studenți per post didactic
- b) ponderea personalului de susținere în ansamblul personalului
- c) finanțarea per student

- d) alocarea bugetară per student
- e) spațiu dedicat predării-învățării (pentru cursuri, seminarii și lucrări practice) per student
- f) condițiile oferite studenților (dotare cu aparatură, luminozitate, temperatură) în spațiile dedicate predării-învățării
- g) condițiile oferite personalului academic și de suport (dotare cu aparatură, luminozitate, temperatură) pentru realizarea sarcinilor profesionale
- h) diversitatea resurselor de finanțare (granturi și contracte de cercetare științifică, contribuții ale mediului înconjurător economic și administrativ, venituri din taxe de studii aplicate cetățenilor străini, taxe de studii, granturi și contracte de cercetare obținute pe plan internațional, donații și sponsorizări, alte venituri)
- i) facilități asigurate studenților, cadrelor didactice, cercetătorilor, personalului de susținere pentru îndeplinirea sarcinilor profesionale și de învățare

7. Calitatea procesului de management

- a) modul de compunere a instanțelor, organizarea și funcționarea acestora
- b) funcționalitatea procesului decizional
- c) existența, componența și funcționalitatea instanțelor de elaborare de programe, strategii, politici, reglementări, de administrare a implementării și de verificare a respectării reglementărilor
- d) relația între structurile de conducere aflate la toate nivelurile instituționale
- e) concordanța dintre reglementările elaborate la nivelul conducerii UBB cu cele elaborate la nivelul structurilor componente
- f) funcționalitatea structurilor și mecanismelor de planificare, implementare și evaluare
- g) reprezentarea personalului academic și de suport în procesul decizional și executiv și asigurarea feedback-ului corespunzător
- h) reprezentarea studenților în procesul decizional și executiv și asigurarea feedback-ului corespunzător
- i) capacitatea de elaborare de programe noi în contextul internaționalizării și al globalizării
- j) funcționalitatea mecanismelor de acreditare internă a programelor
- k) asigurarea de evaluări externe specializate și convertirea rezultatelor în programe de acțiune

- l) exigența procesului de selecție și promovare a personalului
- m) funcționalitatea procesului de atragere de personal academic din universități de renume pe plan național și internațional
- n) existența și funcționalitatea mecanismelor de evaluare periodică a performanțelor obținute de către membrii corpului academic în activitatea didactică, de cercetare și în cea administrativă și de furnizare de servicii către societate
- o) existența și funcționalitatea mecanismelor de evaluare periodică a eficienței procesului didactic oglindită în rata angajabilității absolvenților UBB
- p) funcționalitatea mecanismelor de autoevaluare
- q) existența și funcționalitatea mecanismelor de utilizare a rezultatelor evaluărilor periodice a performanțelor
- r) implicarea personalului academic și de suport în programe de dezvoltare profesională
- s) alocarea de fonduri dedicate programelor de dezvoltare profesională a personalului
- t) existența și funcționalitatea mecanismelor dedicate promovării excelenței în activitatea profesională
- u) existența și funcționalitatea mecanismelor de etalare a avantajelor proprii în competițiile în care instituțiile universitare sunt angajate
- v) funcționalitatea mecanismelor de diversificare a resurselor de finanțare, de alocare și folosire a acestora
- w) relația cu mediul economic, administrativ și cultural înconjurător
- x) deschiderea către problemele societății actuale, ale mediului înconjurător economic, administrativ și cultural
- y) rezultatele proceselor de optimizare a condițiilor de desfășurare a activităților academice
- z) rezultatele proceselor de optimizare a facilităților asigurate studenților și personalului UBB pentru îndeplinirea sarcinilor profesionale și de învățare

Document adoptat în ședința Consiliului de Administrație din data de 02 decembrie 2014.

Prof. univ. Ladislau NAGY
Prorector